

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 18. maj 2006

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social service

(Maksimal forældrebetalingssandel for børn under skolealderen til en plads i dagtilbud og tilskud til privat pasning)

[af familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 3 ændringsforslag. Socialdemokratiets medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget. Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2 og 3.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 31. marts 2006 og var til 1. behandling den 25. april 2006. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring. Den 7. april sendte familie- og forbrugerministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 4 spørgsmål til familie- og forbrugerministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (S) indstiller lovforslaget til *vedtagelse*. Mindretallet vil stemme for ændringsforslag nr. 1.

Et *andet mindretal* (RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag. Hvis ændringsforslagene ikke vedtages, vil mindretallet ved 3. behandling stemme imod lovforslaget.

Et *tredje mindretal* (SF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for ændringsforslag nr. 1.

Politiske bemærkninger

Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget støtter nedsættelsen af daginstitutionstaksten for alle børn i dagpasningstilbud indtil skolealderen. Det er Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis mål at gøre pasningstilbuddene billigere for børnefamilierne. Derfor hilser S og SF det velkommen, at der med loven nu tages initiativ til at reducere den maksimale forældrebetaling fra 33 pct. til 25 pct. af prisen på en daginstitutionsplads.

S og SF understreger, at kommunerne i tilstrækkelig grad må kompenseres økonomisk fra statslig side for de faldende indtægter som følge af forældrenes mindre egenbetaling. Hvis kommunerne ikke i tilstrækkelig grad kompenseres økonomisk, kan reducerede daginstitutionstakster medføre lavere kvalitet i dagtilbuddet for børnene.

S og SF finder, at det grænser til egentlig lovsjusk fra regeringens side, at der ikke er foretaget en adskillelse i lovforslaget, således at nedsættelsen af daginstitutionstaksten kan behandles i et lovforslag for sig, og at en række andre redaktionelle ændringer, der følger af lov nr. 399 af 1. juni 2005 (L 24, Frit valg af klubtilbud eller andre socialpædagogiske fritidstilbud over kommunegrænser og indførelse af minimumsgrænse for tilskud til private pasningsordninger m.v.), lov nr. 400 af 1. juni 2005 (L 25, Private leverandører af dagtilbud – pengene følger barnet) og lov nr. 401 af 1. juni 2005 (L 26, Forbedring af muligheden for madordninger i daginstitutioner mod fuld forældrebetaling) behandles i et andet lovforslag.

S og SF har ved de 3 sidstnævnte lovændringer på børneområdet i alle tilfælde været imod disse lovændringer, fordi disse love skaber større ulighed mellem børn og skævvrider børns opvækstvilkår. S er imod, at der åbnes op for vejen mod klasseopdelte luksusbørnehaver og private madordninger, der ikke gælder for alle børn.

S og SF støtter lovforslagets nedsættelse af forældrebetalingen, men det skal understreges, at S og SF fortsat er kraftigt imod større ulighed i velfærden for børnene udtrykt ved regeringens ovennævnte 3 love fra Folketingsåret 2004-05, 2. samling.

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget er enige med det store flertal i Folketinget, der ønsker at sætte flere midler af til børneområdet, men RV finder det helt uacceptabelt, at samme flertal vil tvinge kommunerne til at bruge disse midler til at nedsætte taksterne i børnehaverne. Dels finder RV – på linje med det overvejende flertal af forældre – at der er langt mere brug for at satse på bedre kvalitet i daginstitutionerne end på at nedsætte taksterne, dels finder vi det ikke rimeligt, at Folketinget på denne måde fratager kommuner og forældre muligheden for selv at prioritere og tilrettelægge deres indsats på børneområdet. Med forslaget vil man indirekte forringe kvaliteten i flere kommuner, idet den økonomiske compensation (DUT) formentligt rammer skævt, så over halvdelen af kommunerne netto får færre penge ud af det. Endelig mener RV også, at kommunerne skulle have lov til at bruge midlerne på en stærkere indsats over for de socialt udsatte børn i stedet for kun at nedsætte taksterne til glæde for de 75 pct. rigeste forældre. På den baggrund fremsætter mindretallet ændringsforslag nr. 2 og 3. Såfremt forslagene bliver vedtaget, kan mindretallet støtte det samlede lovforslag. Hvis ændringsforslagene ikke vedtages, vil mindretallet stemme imod det samlede lovforslag.

Enhedslistens medlem af udvalget kan ikke støtte lovforslaget.

Enhedslisten kan støtte den del af forslaget, der handler om takstnedsættelser. EL mener, at centrale velfærdsydelse skal være gratis. Ligesom folkeskolen er gratis, bør daginstitutioner også være det, så ingen børn af økonomiske grunde ikke kommer i daginstitution. Gode daginstitutioner er

vigtigt både for det enkelte barn, den enkelte familie og for samfundet. I Danmark er daginstitutioner heldigvis ikke primært opbevaring af børn, mens forældrene arbejder, men steder, hvor børnene får gode muligheder for at lege med andre børn og udvikle sig. EL mener, at brugerbetaling kun skal bruges, når vi ønsker at begrænse en bestemt adfærd. F.eks. vil vi meget gerne indføre bompenge for biler, der kører ind i København.

EL erkender, at dette lovforslag isoleret set ikke vil gavne de fattigste i samfundet, da de allerede får friplads eller nedsat betaling, men efter EL's opfattelse bør omfordelingspolitik ske over skatten, så alle rige er med til at betale og ikke kun rige med børn, rige, der er syge, og rige ældre.

Der er stort behov for flere penge til at forbedre kvaliteten i daginstitutionerne, men EL ser ingen modsætning mellem at gøre daginstitutioner billigere og at hæve kvaliteten. Tværtimod arbejder EL på så vel folketingsplan som på kommunalt plan for at nedbringe antallet af børn i de enkelte institutioner ved at etablere flere pladser, for at ansætte flere pædagoger og pædagogmedhjælpere og sikre langt mere efteruddannelse. Mange steder er der også behov for penge til at forbedre de fysiske rammer.

Derfor har EL foreslået, at aftalen mellem staten og kommuner om budgettet for 2007 og fremefter skal indeholde vækstrammer for det offentlige forbrug, der mindst sikrer en vækst på niveau med det private forbrug. Hvis ikke dette sker, vil nogle (mere velhavende) forældre vælge at sætte deres børn i bedre og dyrere daginstitutioner med meget kedelige konsekvenser for sammenhængskraften i samfundet. Denne udvikling cementeres i og med, at regeringen og Dansk Folkeparti har indført mulighed for profitbørnehaver uden loft over brugerbetalingen.

Endelig er EL ikke lige så bekymret for dette lovforslags konsekvenser for den kommunale økonomi, som for den takstnedsættelse, der blev indført for de 0-3 årige, fordi de kommunale merudgifter som følge af den nedsatte forældrebetaling vil blive kompenseret (DUT'et) og fordelt efter befolkningstallet til den enkelte kommune frem for efter beskattegrundlag. Det er en af de forbedringer, som udligningsreformen trods alt indeholder.

Derimod kan EL ikke støtte de ændringer af serviceloven, som handler om muligheden for private daginstitutioner, dem partiet kalder »profitbørnehaver«. Her henvises til oppositionens fælles betænkingsbidrag til L 25 fra folketingsåret 2004-05, 2.samling.

Specielt i denne sammenhæng skal EL pege på, at de private daginstitutioner ikke har en øvre grænse for forældrebetaling. Man kan således forestille sig, at hver gang børnene skal på koloni, udflugt osv., er det forældrene, der skal betale. Og hvis de ikke kan? Ja, så må deres børn jo blive hjemme. Enhver burde kunne forstå, at det er helt urimeligt for børn og voksne at leve i den forståelse, der vil udvikle sig i samfundet – en forståelse, hvor det bliver tydeligere for børnene, allerede fra de er ganske små, om de har rige eller økonomisk ringe stillede forældre. EL kan ikke støtte en lov, som fjerner loftet på brugerbetaling på alle de institutioner, som kommer under denne lov. Regeringen skriver direkte i bemærkningerne til lovforslaget: »F.eks. får forældre i et landdistrikt bedre mulighed for at vælge at oprette en privatinstitution, hvis kommunen vælger at lukke den eneste daginstitution i området«. Det betyder, at man kan forudse, at kommunerne vil lukke en række daginstitutioner i landdistrikterne, hvorefter forældrene i stedet vil være tvunget til at benytte en profitbørnehave. Det er desværre nok meget sandsynligt, at mange kommuner på grund af deres alt for stramme økonomi vil lukke daginstitutioner mange steder, ligesom det er set med skoler. Det kan betyde, at det bliver dyrere for mange i landdistrikterne at få passet deres børn og at det dermed medvirke til affolkningen af landdistrikterne.

Sammenlagt må EL derfor stemme imod lovforslaget.

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (S), tiltrådt af et *mindretal* (RV, SF og EL):

a

Ændringsforslag om deling af lovforslaget

1) Lovforslaget deles i to lovforslag med følgende titler og indhold:

A. »Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Maksimal forældrebetalingsandel for børn under skolealderen til en plads i dagtilbud og tilskud til privat pasning)« omfattende § 1, nr. 9, 10 og 15, og § 2, stk. 1.

B. »Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Konsekvensrettelser som følge af kommunalreformen)« omfattende § 1, nr. 1-8, 11-14 og 16, og § 2.

[Forslag om deling af lovforslaget]

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (SF):

b

Ændringsforslag til det udelte lovforslag

Til § 1

2) Efter nr. 9 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 29 indsættes som *stk. 7*:

»*Stk. 7.* Kommunalbestyrelsen i opholdskommunen kan beslutte at fastsætte forældrenes egenbetaling til 33 pct. af de anslåede bruttodriftsudgifter, såfremt den øgede egenbetaling fra 25 pct. til 33 pct. anvendes til kvalitetsmæssige forbedringer i dagtilbud efter §§ 23-25 og 37, herunder særlige indsatser over for socialt udsatte børn. Kommunalbestyrelsen skal i så fald årligt redegøre for anvendelsen af disse ekstra indtægter i en skriftlig redegørelse til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender.««

[Mulighed for at anvende den foreslåede takstnedsættelse på kvalitetsmæssige forbedringer]

3) I den under *nr. 15* foreslåede affattelse af § 37, *stk. 4, 3. pkt.*, indsættes efter »kommunen«: », jf. dog § 29, *stk. 7.*«.

[Mulighed for at anvende den foreslåede takstnedsættelse på kvalitetsmæssige forbedringer]

Bemærkninger

Til nr. 1

Det foreslås, at lovforslaget deles i to, således at den foreslåede nedsættelse af forældrebetalingen adskilles fra de foreslåede konsekvensrettelser, der vedrører frit valg af klubtilbud, private leverandører af dagtilbud og forbedring af muligheden for madordninger.

Til nr. 2 og 3

Det foreslås, at kommunerne får mulighed for at fastholde det eksisterende kommunale tilskud til dagtilbud på 67 pct., såfremt det frigjorte beløb anvendes til kvalitetsmæssige forbedringer i dagtilbuddene eller til en særlig indsats for socialt udsatte børn. Kommunerne skal redegøre for anvendelse af disse midler.

*Hans Andersen (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Inge-Lene Ebdrup (V) nfmfd.
Inger Støjberg (V) Pia Kristensen (DF) fmd. Mia Falkenberg (DF) Tina Petersen (DF)
Tom Behnke (KF) Per Ørum Jørgensen (KF) Lotte Bundsgaard (S) Hüseyin Arac (S)
Karen Hækkerup (S) Lise von Seelen (S) Martin Lidegaard (RV) Bente Dahl (RV)
Villy Søvndal (SF) Line Barfod (EL)*

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 215

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra familie og forbrugerministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 215

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om oversendelse af redegørelse for konsekvenserne af takstnedsættelsen, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om, hvilke kriterier der ligger til grund, når man skal godkende i forbindelse med etablering af privat børnepasning, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm., om kommunerne kan anvise pladser til private institutioner, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvad konsekvensen vil være, hvis refusionen til kommunerne bliver givet i forhold til, hvilken økonomisk betydning det har for den enkelte kommune, til familie- og forbrugerministeren, og ministerens svar herpå